І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-3337

РІК LXIX. Ч. 6. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 11-го СІЧНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 11, 1962 No. 6. VOL. LXIX.

87-ИЙ КОНГРЕС ПОЧИНАЄ СВОЮ ДРУГУ СЕСІЮ

УРЯД ПРОСИТЬ КОНГРЕС ЗБІЛЬШИТИ ВИСОТУ ФЕДЕРАЛЬНОГО ЗАБУРГУВАННЯ ПОНАД 300 БІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ

Вашінґтон. — 10-го січня 87-ий Конґрес починає свою другу сесію. Відкриття Конґресу відбудеться вполудне. Палата Репрезентантів має вибрати спікера на місце покійного Сема Рейбирна. На зборах демократів в днi 9-го січня визначено як кандидата на це становище конґресмена з Массачусетсу 70-річного Джана В. МекКормека. На цих самих зборах вибрали на провідника демократичної більшости в Палаті конґресмена Карла Алберта з Оклагоми, який займе дотеперішнє становище МекКормека. І МекКормек і Алберт погодилися на те, щоб партійним віпом був конґресмен із Луізіяни Гел Боґґс. Віп — це асистент провідника демократичної більшости, його завдання — дбати про те, щоб члени партії були присутні під час голосування. Досі віпом був конґресмен Алберт. Президент Кеннеді виголосить звернення про Стан Унії в четвер 11-го січня; 18-го січня він предложить Конґресові бюджет на новий фінансовий рік 1962-1963, в сумі $92 більйонів; економічне звернення передасть Президент Конґресові в днi 22-го січня. Крім того Кеннеді вишле до Конґресу інші законопроєкти: про зменшення торговельних тарифів, щоб злібералізувати торгівлю з закордоном, і про фармерську програму. Перед відкриттям Конґресу президент Кеннеді запросив до себе демократичних конґресових провідників на другий сніданок, під час якого обговорювали урядові законопроєкти. Виявилося, що між першими урядовими проєктами буде законопроєкт про збільшення висоти федерального забургування. Теперішня висота федерального забургування виносить $298 більйонів, і вона є вичерпана до понад $296 більйонів, бо стільки тепер виносить федеральне забургування. Але уряд 9-го січня позичив дальших $500 мільйонів, а найближчого тижня мусить позичити $1,250,000,000, і тому негайно треба збільшити дозволену законом висоту федерального забургування. Цю справу реґулює конституція ЗДА, яка дає право Конґресові позичати гроші для ЗДА. Кожний уряд старається про те, щоб заздалегідь висота федерального забургування була збільшена, щоб державна скарбниця могла позичити грошей, коли їй забракне на покриття федеральних видатків. В політичних колах передбачають, що уряд матиме деякі труднощі при ухвалюванні деяких своїх проєктів в Конґресі. Голова Палатної Комісії Способів і Засобів конґресмен з Аркенсо Вілбур Д. Міллс і голова Сенатської Фінансової Комісії сенатор Гаррі Ф. Бирд з Вірджінії є проти урядового проєкту медичної опіки понад старшими людьми. Вони також не є одушевлені проєктом Президента зменшити торговельні тарифи з закордонними державами. В справі торговельних тарифів існує розходження між демократичними членами Конґресу, і новий спікер МекКормек закликав своїх колег до єдности та до підтримки уряду.

Консервативна коаліція в Палаті Репрезентантів загрожує урядовим проєктам

Вашінґтон. — 87-ий Конґрес збирається в середу 10-го січня на другу сесію, яка має вирішити важливі законопроєкти, що їх не вдалося ухвалити на першій сесії в минулому році. В політичних колах звертають увагу на те, що коаліція консервативних демократів із республіканцями цього року може бути сильніша, як минулого року, бо не має в Палаті Репрезентантів спікера Сема Рейбирна, який своїм авторитетом умів деколи об'єднувати демократичних конґресменів для голосування за урядові проєкти. Зріст консервативністів в Конґресі можливий ще й тому, що в цілій країні має відбутися, як дехто твердить, поворот до консерватизму. Так дивиться на цю справу представник республіканців конґресмен із Індіяни Чарлз Галлек. Лібералі не є вдоволені з того, що конґресмен-демократ із Мізурі Ричард Боллінґ зрезиґнував із кандидатури на провідника демократичної більшости в Палаті в користь конґресмена-демократа з Оклагоми — Карла Алберта. Лібералі і уряд матимуть врядощі в ухвалюванні урядових проєктів при республіканській опозиції, яка може знайти підтримку в консервативних південних демократів.

Сенатор Джевітс вносить компромісовий проєкт про медичну допомогу старшим

Вашінґтон. — Сенатор-республіканець із Ню Йорку заповів 7-го січня, що він внесе компромісовий законопроєкт про медичну допомогу старшим особам. Цей план обнимає всі ті особи, яких є коло 12 мільйонів, які належать до соціяльного забезпечення, і про які обіцяє дбати урядовий проєкт, а крім того коло 3-ох мільйонів тих, які не є членами соціяльного забезпечення, і яких не узгляднював урядовий проєкт. Сенатор Джевітс сказав, що його законопроєкт буде тестом урядових плянів, і вказує, чи уряд дійсно хоче медичної допомоги старшим особам, чи тільки предкладає такі проєкти, на які не можуть погодитися республіканці, і які не мають вигляду на те, щоб їх Конґрес ухвалив. Представник департаменту здоров'я, виховання і добродійности заявив, що думається над ревізією урядових проєктів.

ДЕМОКРАТИЧНІ ПРОВІДНИКИ КОНГРЕСУ

У зв'язку з відкриттям другої сесії 87-го Конґресу ЗДА відбулася в Білому Домі конференція президента Кеннеді з провідниками Демократичної партії в Конґресі. На першому плані конґресмен Карл Алберт, обраний проводом партії на провідника демократичної більшости в Конґресі. За ним, з правого боку, конґресмен Джан МекКормек, передбачений на спікера Палати Репрезентантів. На дальшому плані (зліва до права) сен. Майк Менсфілд, віце-президент Линдон Б. Джансон і сенатор Гюберт Гомфрі.

Армія зменшує число рекрутів, покликуваних до військової служби

Вашінґтон. — Армія повідомила, що в місяці лютому цього року вона покличе до військової служби 8,000 рекрутів, а в березні ц. р. тільки 6,000. В січні ц. р. вона потребуватиме 15,000 рекрутів. Оці досить малі числа рекрутів різняться від тих квот, які були визначені на початку берлінської кризи: у вересні до армії покликано 25,000 новиків, в жовтні минулого року — 20,000, і стільки саме в листопаді 1961. Та на весні минулого року в квітні взяли були до армії тільки 1,500 рекрутів, а в травні і червні не потребували жадних доповнень. На початку грудня 1961 року стан армії виносив 1,062,582 вояки, і тому армія вже не потребує більшого числа рекрутів, бо перед берлінською кризою армія мала в дійсності тільки 858,622 вояки, хоч її стан повинен виносити 870,000.

Міська Рада Філядельфії вшанувала пам'ять Шевченка окремою резолюцією

Філядельфія. — Президент Міської Ради міста Філядельфії Семюел Дж. Пейт прийняв дня 21 грудня м. р. на спеціяльній авдієнції українську делеґацію і вручив її провідникові, голові Філії Українського Конґресового Комітету у Філядельфії д-рові Володимирові Галанові пропам'ятну резолюцію Ради в справі вшанування пам'яті Тараса Шевченка в сторіччя з дня його смерти. В резолюції стверджується, що Шевченко був великим патріотом і що тому як він є символом надії не тільки для українців, але і для волелюбних людей всіх народів. В дальшому сказано, що з огляду на те, що у Вінніпеґу здвигнено пам'ятник у Вашінґтоні і крім того вшанувати пам'ять Шевченка виданням поштової марки в серії Оборонців Свободи, Міська Рада Філядельфії об'єднується з українцями Америки і з волелюбними людьми всього світу у вшануванні великого українського борця за свободу. Резолюція підписана президентом Міської Ради Семюелом Дж. Пейтом, головним клерком цієї Ради Натаном Волфманом і вона була внесена радними Генрі П. Каррoм, Вільямом А. Двасром, мол., і Леоном Дж. Кожінкевичем. В зустрічі з президентом Ради, крім д-ра Галана брали ще участь д-р Р. Сухий, п-ні Ст. Вовчак, д-р Яр. Бернадин, Ол. Яремко, інж. М. Нич та п-ні Ірена Кохановська.

Українці Гамілтону й околиць відзначають 70-річчя українського поселення у Канаді та роковини державности України

Гамілтон. — Комітет Українців Канади, Відділ у Гамілтоні, який репрезентує українців Гамілтону, Грінсбі, Бурлінтону, Сейнт Кетринсу, Наґґра Фоллс, Ватерфорду, Бренфорду, Престону і Галту, влаштовує в суботу дня 20-го січня ц. р. репрезентаційний бенкет - баль для відзначення 70-річчя поселення українців у Канаді. Бенкет відбудеться в залях Роял Коннат Готелю в Гамілтоні і в ньому візьмуть участь, як головні промовці або почесні гості, п-ні Елен Л. Фейрклов — міністер громадянства й імміґрації, президент КУК о. д-р Василь Кушнір, посол до федерального парляменту Микола Мандзюк, посадник Вінніпеґу Стефан Дзюба та інші. На другий день, в неділю 21 січня відбудеться в залі театру Палас про 137 Кінґ Іст у Гамілтоні урочиста академія для відзначення 44-их роковин української самостійности і державности і 43-іх роковин української соборности. Святочну промову виголосить гол. предсідник Українського Народного Союзу і касир УККА Йосиф Лисоґір. У мистецькій частині програми передбачені виступи відомої оперової співачки п-ні Марії Лисоґір, збірного мішаного хору Гамілтону й околиць під проводом баритона - соліста Макара Сушка та інших. Під час академії будуть присутні почесні гості згаданого вище бенкету, як теж відома канадійська телевізійна артистка Джуалет. В ці урочисті дні посадник Гамілтону Лойд Д. Джексон проголосить декляpацію про встановлення Українського Дня 22 січня. Уроочистість проголошення відбудеться в присутності представників українських установ, преси та кореспондентів канадійського радія і телевізії.

УКРАЇНСЬКИЙ КЛЮБ В ШКОЛІ СТАЙВЕСАНТА

Ню Йорк. — „Ди Спектейтор", публікація Школи (Гай Скул) Стайвесанта, інформує, що в тій школі зорганізовано Український Клюб „для побільшування знайомства з українським мистецтвом і культурою". Клюбом проводять учні тієї школи Андрійко Шуль і Адріян Карод, а опікується ним учителька Гертруда Фабрізі. Клюб запляновав цілий ряд культурно - мистецьких виступів. В тому самому різдвяному числі „Спектейтора" інформується, що Андрійко Шуль виступить із сольом на фортепіяні під час концерту школи, що відбудеться 12-го січня о год. 8-ій ввечері в добре відомій укpаїнській залі тієї школи.

МЕКМІЛЛЕН КОНФЕРУЄ З АДЕНАУЕРОМ

Прем'єр Великої Британії відбув у Бонні конференцію з канцлером Західньої Німеччини Аденауером в справах Берліну і втримування британських військових з'єднань над Райном. На фото: Мекміллен з канцлером Аденауером в палаці Шавмбурґа.

Де Голь хоче розв'язати проблему Альжиру до половини лютого ц.р.

Париж. — Західня преса, покликаючись на інформації від осіб близьких до президента де Голя, повідомляє, що французький президент рішеий закінчити переговори з альжирсько - арабськими націоналістами найдалі до половини лютого ц. р. Якщо не прийде до того часу до згоди з ними, то французький уряд матиме до вибору два шляхи: масове переселення альжирських французів, яких є кругло півтора мільйона, до надморської смуги, де вони стояли б під охороною французької Середземноморської фльоти, — або створення французько - арабського уряду для Альжиру без уваги на опозицію арабських екстремістів. В обох випадках були б великі труднощі для реалізування цих концепцій. Можливо, що альжирські французи не захочуть залишити своїх теперішніх осель, помешкань і підприємств та переноситись кудинде, а невідомо теж, чи знайшлись би араби, які захотіли б стати членами уряду — всупереч волі національно-тичного законного уряду Альжиру.

Новим клопотом для Конґа є слуга Москви сепаратист Гізенґа

Леопольдвіль. — Центральний конґолійський парлямент 66 голосами проти 10 при 7 відсутніх звернувся з закликом до Антуана Гізенґи, конґолійського віце - прем'єра, щоб той залишив Східню провінцію, де він правив був колись, як її прем'єр, і вернувся до Леопольдвілю для виконування своїх обов'язків віце-прем'єра. Антуан Гізенґа, вишколений комуніст, проголосив був себе наступником вбитого прем'єра Патріса Люмумби і претендував на прем'єрство в цілому Конґо. В столиці його Східньої провінції були всі ті комуністичні амбасадори й „дорадники", що їх викинено після ліквідації режиму Люмюмби з Леопольдвілю. Але кілька місяців тому між центральним урядом Конґа і Гізенґою прийшло до порозуміння, на підставі якого він зліквідував свій сепаратистичний рух, признав зверхність през. Касавубу і став віце - прем'єром Конґа. Швидко потім виїхав „на відвідини" знову до Стенлейвілю в Східній провінції і почав там наново організувати сепаратистичний рух. Йому поставлено тепер ультимат.

Совєти захопили ще один західній літак

Істамбул. — Великий бельгійський літак лінії Сабена й французького типу „Каравель", який летів в минулий понеділок з столиці Ірану Теґеран до турецького Істамбулу, колишнього Царгороду чи пак Константинополя, — не долетів туди, тільки опинився на совєтсько - вірменському летовищі в Еривані. Пілот літака, капітан Альфред Моро, повідомив був через радіо - телефон, що радіокомпас не в порядку, потім — що вони летять над високими горами і бачать внизу велике місто. Останнє радіоповідомлення було про те, що за літаком женуться совєтські військові джети і примушують літак приземлитись на совєтському летовищі. На літаку було вісім членів залоги та 19 пасажирів — іранці, бельгійці, німці, південні африканці, ливанці, один грек і один американець. Капітан Моро повідомив, що літак є переслідуваний 4-ма совєтськими МІГ-ами та що „вони озброєні, а ми ні" і тому він мусить слухатись. Іранські й бельгійські уряди звернулись негайно через своїх амбасадорів у Москві, щоб звернути захоплений літак із пасажирами і залогою. Газети пригадують, що в тому самому місці большевики заманили поперез кордон 12 вересня 1958 року американський літак з 17 особами залоги. Большевики звернули тіла 6-ох летунів, а доля решти 11 по нинішній день невідома. Совєтський уряд погодився звільнити бельгійський літак і пасажирів. „Технічні подробиці" мають устійнити летунські компанії „Аерофлет" і Сабена". Ве пасажири і члени залоги здорові.

В Москві спростовують повідомлення про виїзд Молотова до Відня

Москва. — Не зважаючи на офіційне повідомлення міністерства закордонних справ СССР, що Вячеслав Молотов виїхав у суботу дня 6 січня ц. р. до Відня, щоб продовжувати там свою працю на становищі представника СССР в міжнародній комісії для справ атомової енергії, Молотов до Відня ще й досі не прибув і, як виявляється, навіть ще не виїхав з Москви. На запити в цій справі представник совєтського міністерства закордонних справ заявив, що він має виїхати, але ще не виїхав і що міністерство не може дати ніяких вияснень щодо інтенцій Молотова і не знає коли він виїде... Повідомлення про поворот Молотова до Відня викликало різнородні коментарі у світовій пресі. Одні вважають залишення Молотова на його дипломатичному пості у Відні його перемогою над Хрущовим, мовляв, Молотов має ще дуже сильні впливи в партійних колах Москви, інші здогадуються, що Ворошилов, мусів покаятись за свої ухили і помилки і тому ж йому дозволили вернутися до Відня.

АДЕНАУЕР І МЕКМІЛЛЕН ЗГІДНІ ШУКАТИ ПЛЯТФОРМИ ДЛЯ ПЕРЕГОВОРІВ З СССР

Бонн. — Англійський прем'єр Герольд Мекміллен і західньо - німецький канцлер Конрад Аденауер погодились, що треба продовжувати ведені в Москві дипломатичні розмови, щоб перевірити, чи існує плятформа для поведення офіційних переговорів щодо Західнього Берліну. Хоч теперішні розмови американського й британського амбасадорів у Москві, Лювеллина Томпсона і Франка Роберса з совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком мають покищо тільки інформаційний характер, проте обидва названі вгорі західні державні мужі погодились, що в тих розмовах можуть бути заторкувані можливості розв'язки Берлінської проблеми по суті. Британський прем'єр і західньо - німецький канцлер ствердили повну однозгідність поглядів в усіх справах. „Прем'єр і канцлер — кажеться буквально в проголошеному офіційному комунікаті — ствердили, що знаходяться в повній згоді щодо головних справ, які стосуються їхніх країн і проблем широкого світового значення, як ось східньо - західні взаємини, контролювання розоброєння, єдність вільного світу, скріплення Північно - атлянтійського оборонного пакту й розвиток европейських спільнот. Зокрема у відношенні до Берлінської проблеми, міністри погодились, що треба продовжувати зусилля, щоб вивчити, чи існує база для переговорів з Совєтським Союзом. Вони потвердили своє рішення, спільно з своїми союзниками зберігати західні позиції в Берліні та боронити волю і життєздатність Західнього Берліну". В минулий вівторок 9 січня ц. р. до Бонну прилетів британський прем'єр Герольд Мекміллен в товаристві міністра закордонних справ лорда Гюма і економічних фахівців. За офіційним комунікатом, між найголовнішими справами, що їх обговорювали обидва державні мужі, були не тільки проблеми Берліну й взагалі західньо - совєтських дипломатичних розмов, що ведуться тепер у Москві, але й справа фінансування британського війська в Західній Німеччині та справа приступлення Британії до Спільного Господарського Ринку. Британія хоче, щоб Західня Німеччина перейняла на себе бодай половину коштів утримання британської армії над Райном, на яку тепер Лондон витрачає коло дол. 196,000,000 річно. Британський уряд пропонує Західній Німеччині прийти Британії з допомогою в цій справі збільшенням закупами зброї для західньо - німецької армії та використовуванням більшого числа німецького війська на території Англії. Мекміллен мав теж безпосередньо поінформувати Аденауера про свою конференцію з през. Кеннеді на Бермудах. З свого боку Аденауер мав запевнити Мекміллена, що Західня Німеччина відкинула змісця підступну пропозицію Москви щодо безпосередніх переговорів. Лорд Гюм просто з Бонну відлетів до Західнього Берліну, як перший британський міністер закордонних справ у тому місті. Відлітаючи у вівторок вечером до Лондону Мекміллен заявив, що він „дуже вдоволений". Справа німецької рекомпенсати за перебування англійських військ в Надрені, буде детально обговорювана фахівцями.

Гертер поручає політичну інтеґрацію членських країн НАТО

Париж. — У Парижі відбувається тепер конгрес т. зв. Атлянтійської конвенції, куди належать одиноко приватні громадяни, які офіційні представники урядів 15-ох членських країн Організації Атлянтійського оборонного пакту (НАТО). Атлянтійська конвенція, подібно як Атлянтійський Інститут, Асоціяція НАТО і Парляментарна конференція НАТО, має на цілі спряти ближчій політичній і господарській співпраці всіх членських країн НАТО. Головою теперішньої конференції обрано кол. державного секретаря Кристіяна Гертера, який у своїй промові в минулий понеділок різко таврував еґоїзм членських країн НАТО, які не думають спільнотними категоріями, тільки окремішньо - національними, чи пак державними. Гертер критикував практику конференцій Ради НАТО, яка збирається що пів року на два-три дні й роз'їздиться, щоб продовжувати ту „еґоїстичну" політику, — і вимагав більшої політичної інтеґрації всіх 15-х членських країн НАТО. Конференція триватиме до 20 ц. м.

Високі торговельні тарифи — загроза для безпеки вільного світу

Вашінґтон. — Окрема комісія предложила Президентові таємний звіт про те, що високі торговельні тарифи ЗДА — це загроза для торговельної єдности Заходу, і це одночасно небезпека для ЗДА, бо вони можуть витратити внаслідок зависоких тарифів своїх европейських приятелів. При теперішніх високих тарифах американські купці і промисловці не зможуть торгувати з країнами, що належать до Европейського Спільного Ринку. Той сам звіт торговельних фахівців пропонує також скасувати теперішнє ембарго до країн совєтського бльоку. Пропонується поширення торгівлі між Сходом і Заходом також і на так звані товари, що мають стратегічне значення. СССР мав би бути запрошений до приступлення до порозуміння, згідно з яким відбувається справедлива торговельна виміна між країнами. Президент Кеннеді мав той звіт ще перед інавгурацією в січні 1961-го року, але аж тепер хоче здійснювати цю програму в ділянці торгівлі.

В АМЕРИЦІ

● Батько Президента Джозеф П. Кеннеді 8-го січня залишив шпиталь у Вест Палм Біч і переїхав до власного дому в Палм Біч на Флориді. Працівники шпиталю заявили, що цей пацієнт мусітиме кілька місяців бути в своєму домі. Він видужав дещо з параліжу, на який занедужав був 19-го грудня, але і досі не може говорити та їздить на рухомому кріслі.

● Канадійська поліція заарештувала одну особу, яка фальшувала канадійські 20-долярові банкноти. Сконфісковано фальшивих банкнотів на суму одного мільйона долярів в помешканні фальшівника грошей в місті Ванкувері в Британській Колюмбії.

● Шеф секретної служби, яка дбає про безпеку президента ЗДА, Ю. Е. Бовмен вийде на пенсію після 47-ох років праці, якої він присвятив на службі в Білому Домі під час президентури Трумана, Айзенгавера і Кеннеді. Шеф цієї служби може „наказувати" навіть Президентові, коли передбачає небезпеку для його життя. Агенти цієї служби деколи своїм життям охороняють Президента ЗДА.

● Бюро перепису населення ствердило, що населення ЗДА віднотовує зростає в меншому темпі, як збільшується число негритянського населення цієї країни. І так в 1960-му році нараховано у ЗДА 18,871,831 або 10.5 відсотків негритянського населення на всіх 179,323,175 мешканців цієї країни. В 1940-му році відсоток негритянського населення становив тільки 9.7. Давніше видно було іншу тенденцію: від 1910 до 1940 року біле населення збільшилося на 43.3 відсотка, а негритянське на 30.9 відсотка.

У СВІТІ

● Ілля Еренбург, колись передовий совєтський письменник і пропаґандист, заходиться будім-то біля „реабілітування" численних письменників, знищених за режиму Сталіна. Коли його спитали, як він сам врятувався, він відповів: „Трудно напевне сказати, як це сталося, але думаю, що це була гра на лотереї і мені вдалося виграти". Еренбург ніби найбільш невдоволений поганим ставленням режиму Хрущова до недавнього померлого Бориса Пастернака, автора голосної повісти „Доктор Живаго".

● Італія старається використати москвосько - албанський спір для скріплення своєї господарських впливів в Албанії. Загроженa не тільки політично, але й економічною ізоляцією комуністична Альбанія припинила свою ворожу пропаганду супроти сусідньої Італії та підписала з Італією договір про подовження дотеперішнього торговельного обміну. У Греції і Югославії дивляться підозріло на ті альбансько - італійські зв'язки з уваги на давні амбіції Італії на Балканському півострові.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерсі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок. — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J

Новий совєтський трюк

Західньонімецький канцлер Кондрад Аденауер, який минулого тижня відзначав своє 86-річчя, назвав останню совєтську ноту, вручену німецькому амбасадорові Гансові Кроллеві в Москві ще 27 мин. міс. і щойно тепер виявлену, — „найкумеднішою річчю у світі". У тій ноті без виразної адреси і без підпису пропонується повести безпосередні совєтсько-німецькі переговори задля генерального замирення, при чому натякається на можливість здійснення двох найбільших мрій німців: об'єднання німецької території та „необмеженого" експорту німецьких промислових продуктів на „необмежені" простори підсовєтської Евразії.

Очевидно, що кожний пересічний німець може вхопитися на вудку з такими двома приманами, тим паче, що у совєтській ноті недвозначно звертається увагу на брак справжнього і щирого заінтересування західніх союзників Німеччини справою її об'єднання. На ті низові німецькі сантименти та ресантименти саме й розраховують большевики. Проте західньонімецькі керівні чинники навчилися вже розшифровувати дійсні інтенції московської дипломатії. Помагають цьому самі большевики, які, поруч із райдужними обіцянками, далі вимагають від Західньої Німеччини таких політичних поступок, які насправді були б рівнозначні з її самогубством: виходу з Північно-Атлантійського пакту і проголошення „невтральности", переведення роззброєння за рецептою і під контролею Москви, визнання комуністичного устрою в Східній Німеччині також у випадку об'єднання з нею на базі конфедерації й перетворення Західнього Берліну у „вільне місто". За інформаціями преси, у тій совєтській ноті, яку щойно тепер оприлюднено, нема навіть згадки про скасування „муру ганьби" в Берліні.

Ніхто з сяк-так освічених чи обдарованих здоровим глуздом німців, після досвіду, що його набули поляки, чехи, мадяри, румуни, болгари та три балтійські народи з московсько-большевицькими „опікунами", не може мати найменшого сумніву, яка доля ждала б Західню Німеччину, якщо вона виреклася б власної відбудованої армії і військово-політичного союзу з Заходом. Справа повного її скомунізування стала б тоді тільки питанням часу, і то розмірно дуже короткого. І німецький промисл дістав би, у випадку згоди Бонну на нинішню совєтську пропозицію, дійсно „необмежений" експорт на Схід, але не на базі вільної торгівлі, а в характері совєтської експлуатації німецької економіки, для здійснювання совєтських п'ятирічок і збільшування совєтської збройної потуги. І коли б навіть німці на все це погодились в ім'я соборности і мирної та безпечної веґетації в тіні Москви, все одно тієї цілі вони не осягнули б: бо, заволодівши цілою Німеччиною, совєтські дивізії помаршували б над Атлантик, і тоді Німеччина стала б тереном третьої світової атомової війни, але вже тільки як безборонний предмет, а не як підмет.

Всі ці перспективи настільки ясні й виразні, що, як заповідає західньонімецький уряд, згадана совєтська нота не вдостоїться навіть офіційної відповіді. Вона є тільки ще одним пропаґандивним трюком, обрахованим на розсварення західнього світу, на розбиття НАТО, на уярмлення цілої Німеччини і на приспішення походу проти Заходу. Очевидно, що така нота до Західньої Німеччини не облегшить розмов, що їх ведуть у Москві американський і британський амбасадори з Громиком. Вона потверджує тільки ще раз, що Москва не хоче чесної злагоди. І в цьому потвердженні — єдина користь з такого нового совєтського маневру.

Під чоботом комунізму

Останніми тижнями широкий відгомін знайшли у світовій пресі повідомлення з Польщі про сміливі виступи польських інтелектуалістів з домаганнями поширити свободу наукових дослідів і вислову. З подаваних у цих повідомленнях фактів дехто пробував робити висновки про дальшу лібералізацію комуністичного режиму в Польщі і комуністичних режимів взагалі, викликану нібито поширенням десталінізації в СССР, особливо ж після 22-го з'їзду Комуністичної партії Совєтського Союзу. З цією лібералізацією почали деякі кола пов'язувати навіть досить великі надії на поширення свободи слова й думки також і в літературі та в інших ділянках мистецької творчости.

Безпідставність усіх цих сподіванок виявили і їх рішуче заперечили репресії польського комуністичного режиму, спрямовані проти будь-яких виявів творчої свободи на відтинку літератури. В половині грудня минулого року був усунений зі становища головного редактора офіційного літературного тижневика „Нова Культура" відомий літературний критик і журналіст Стефан Жолкевський, член Центрального комітету Польської Об'єднаної Робітничої Партії і секретар Польської Академії Наук. Разом з ним була примушена покинути редакцію „Нової Культури" Алісія Лісецька, заступниця Жолкевського на пості головного редактора. Причиною усунення Жолкевського було вміщення в „Новій Культурі" віршу відомого ще з передвоєнних часів польського поета Антонія Слонімського з натяками на обмежування і затискування творчої свободи у Польщі. Лісецька була примушена відійти з редакції за написання прихильної рецензії на біографічний роман молодого польського письменника Яцека Бохенського про Юлія Цезаря, в якому цього римського імператора виведено в дуже людяному світлі.

Черговим проявом репресій проти намагань поширити свободу творчости був процес проти відомого, донедавна відданого режимові, польського письменника Єржого Корнацького, що відбувся за закритими дверми під час латинських Різдвяних свят у Варшаві. Корнацького засуджено на рік в'язниці нібито за писання пашквільних листів, адресованих до керівних осіб у партійному проводі і в уряді, а справді за інтимний щоденник, знайдений у нього під час поліційної ревізії, в якому він записував свої думки й погляди на актуальні події і відкрито характеризував польську партійну й урядову бюрократію. Ув'язнення і засуд Корнацького викликали глибоку реакцію в польських літературних колах, виявом якої була резиґнація трьох видатних письменників, між ними Антонія Словінського і Марії Домбровської, із їхніх становищ у головному правлінні спілки союзу польських письменників. Із справою Корнацького були зв'язані й репресії проти варшавського Клюбу Кривого Стола, в якому сходилися письменники для дебат над різними проблемами мистецької творчости.

Похід проти свободи творчости в літературному процесі досягнув свого вершка в самогубстві польського соціолога і критика Генрика Голлянда, який викинувся з вікна свого помешкання на 5-му поверсі. Зробив він це в той час, як служба безпеки переводила в його мешканні ревізію, шукаючи доказів на його контакти з кореспондентом паризького часопису „Ле монд" М. Ветцом, якому він нібито передавав інформації про ситуацію в польському культурному житті.

Усі ці події доводять, що під комуністичним чоботом не може бути мови взагалі про будь-яку свободу творчости і що всі балачки про якусь лібералізацію в тій ділянці є тільки пропаґандою того, що в комуністичній системі не існує й не може існувати.

КОНҐРЕС І ЦИВІЛЬНА ОБОРОНА

Друга сесія 87-го Конґресу має вирішити, зокрема, важливу проблему цивільної оборони, це значить, як має охоронятися цивільне населення цієї країни проти радіяції в майбутній атомовій війні. Відомий журналіст із щоденника „Ню Йорк Таймс", Генсон В. Болдвін, пише, що під цивільною обороною не треба розуміти тільки побудови протирадіяційних бомбосховищ, на що уряд плянує в новому бюджеті на 1962-1963-ий рік $700 мільйонів.

Як побачимо, справа побудови цих сховищ така складна, що її майже неможливо розв'язати.

Уряд став на становищі, що треба будувати протирадіяційні сховища, і департамент оборони видав брошуру, яку можна дістати в поштових урядах. В цій брошурі подано загальні інформації про атомові експльозії і про те, як треба будувати сховища для окремих родин, громад і окремих груп населення.

Уряд став на становищі, що побудова протирадіяційних сховищ, — це один із засобів для того, щоб стримати ворога від атомової війни. Департамент оборони твердить, що розбудова цивільної оборони, — це те саме, що розбудова збройних сил: ворог не відважиться почати війни, коли переконається, що ЗДА мають сильні збройні сили, здібні до негайної відплатної акції, і що несподіваний напад не вирішив би війну в його користь. Коли б уряд не оцінював так справи цивільної оборони, то він і не пробував би будувати протирадіяційні сховища.

Але є поважні особи, які інакше дивляться на справу цивільної оборони. Вони кажуть, що розбудова протирадіяційних сховищ загрожуватиме приспішенням вибуху атомової війни, бо ворог може уроїти собі, що ЗДА, маючи сховища і будучи певними своєї збройної переваги, можуть змінити дефензивне становище і перейти до офензивного. Так думає, зокрема, фаховець у ділянці оборони Т. Е. Фіппс, який очолює аналітичну групу в Массачусетському Технологічному Інституті. Ще в жовтні 1960-го року він писав, що нечинність у ділянці цивільної оборони — це „стабілізуючий чинник в потенціяльно вибуховій ситуації".

Побудова сховищ, на думку деяких політиків, збільшила б загрозу війни. Протиатомові сховища, твердять вони, можуть викликати в американців думку про те, що вони вже забезпечені проти загрози війни, і тому не треба відновлювати атомових проб у повітрі. Крім того, ці політики вважають, що видатки на побудову протирадіяційних сховищ можуть спричинити значне зменшення витрат на оборону країни в інших ділянках.

Цивільна оборона — це не тільки протирадіяційні сховища, це проблема далеко ширша: чи зможуть ЗДА взагалі пережити ворожу атомову атаку.

Сховища нічого не допомогли б тому місту, на яке ворог скинув би 50 чи 100-меґатонові атомові бомби, бо все населення того міста згинуло б. Люди, які пережили б таку атомову атаку в сусідній місцевості, сиділи б кілька чи кільканадцять днів у сховищах, а після того мали б можливість вийти наверх. Але невідомо, куди вони мали б йти і як далеко, і де могли б жити, не наражаючись на шкідливі впливи радіяції, де могли б знайти не отруєні радіяцією харчі. Д-р Джан Н. Вулф з відділу біологічної медицини при Комісії Атомової Енергії заявив недавно, що протирадіяційні сховища, — це тільки „засоби відсунути смерть на пізніше" для деяких районів після атомової атаки.

Згаданий журналіст Болдвін пише, що уряд мусить переконати конґресову більшість у тому, що сховища таки можуть врятувати життя десяткам мільйонів людей, і тому треба їх будувати. Але це буде тяжко зробити, бо живемо в добі, коли офензива має велику перевагу над дефензивою. Новий якийсь винахід в ділянці атомової зброї може перекреслити всі теперішні оборонні пляни.

Конґрес має перед собою велику відповідальність за рішення в ділянці цивільної оборони, бо це рішення може мати рішальний вплив на економіку, вигляд міст, соціяльну систему країни і її безпеку.

ФАЛЬШИВА РЕЛІГІЯ КОМУНІЗМУ

На останньому з'їзді комуністичної партії в Москві Хрущов зіграв ролю пророка. Він заповів, що в 1980 році Совєтський Союз матиме той добробут, що його має Америка. Комуністичну партію „озброєно" новою програмою на наступних двадцять років. Ця програма довга, нудна і наскрізь фальшива.

Вся комуністична доктрина, побудована на діялектиці К. Маркса, виходила з матеріяльних побутових питань. — Маркс запевняв, що капіталізм буде розвиватися в двох напрямках: постійне збагачення капіталістів і постійне зубожіння працівників. Марксові послідовники через революцію рішили створити комуністичне суспільство, у якому кожного винагороджуватимуть відповідно до потреб, а не відповідно до виконуваної праці. І ось в Совєтському Союзі вже 44 роки компартія при владі, а в країні не лише ніхто не дістає відповідно до своїх потреб, але й сама партія признає, що їй ще далеко до капіталістичної Америки. І непомильний диктатор обіцяє підсовєтським народам, що за двадцять років вони матимуть той самий добробут, що його мають громадяни капіталістичної Америки.

Сорок чотири роки кривавого комуністичного панування, сорок чотири роки надсильної праці поневолених народів, сорок чотири роки небаченого в історії поліційного терору, повного заперечення і потоптання людської гідности, сорок чотири роки безустанних намагань „вождів" здійснити заповіти Маркса, все це не дало ніяких вислідів. Совєтський Союз не лише не дійшов до комунізму, але його новий пророк не передбачає комунізму до 1980 року. Програма комунізму, якою вдавалось і вдасться ще, на жаль, здобувати несвідомі маси, виявляє повний крах, а наукова теорія Маркса стала нісенітницею.

У той час, коли совєтська система, керівники якої намагаються здійснити теорію Маркса про безклясове суспільство і справедливий розподіл дібр, за сорок чотири роки не виказала поступу на шляху до комунізму, робітник і селянин в капіталістичних країнах осягнув значно вищий рівень життя без насильства, притаманного совєтській системі, і рівень побуту західнього громадянина є тепер мрією самих провідників комунізму і ціллю їх програми на наступних двадцять років. Якщо б провідники комунізму мали сумління і справді хотіли оцінити свою діяльність, вони мусіли б визнати свою теорію абсурдною.

До диспозиції большевиків стояли й стоять необмежені засоби. Вони фізично винищили всіх своїх політичних противників разом з їхніми рідними. Вони мали безплатну робітну силу мільйонів засланців у концентраційних таборах. Вони іґнорували найпримітивніші потреби своїх громадян, виморюючи їх голодом, залишаючи без найпотрібніших речей щоденного вжитку. Вони не признавали ніяких зобов'язань, не рахувалися з питаннями міжнародної економічної стабілізації. І все ж таки при всій тій тоталітарній спрямованості Совєтський Союз під економічним оглядом залишився далеко позаду західніх країн.

А матеріяльний добробут був головним гаслом большевицької революції. Від перших днів революції совєтський громадянин був примушений до самопосвяти. Кривава масакра й голод не переривались ввесь час совєтського панування. Якщо навіть повірити пророцтву Хрущова, що в 1980 році совєтський громадядин матиме той добробут, що його має тепер американський громадянин, то скільки треба було жертв, щоб осягнути те, чого осягнено в ЗДА у висліді демократичної організації продукції. Майже три покоління позбавлені були у совєтській дійсності найпримітивніших речей щоденного вжитку, підтримувані надією, що колись буде краще.

Творці большевицької революції обіцяли народам добробут ще за свого життя. Якби жив Ленін, йому було б тепер понад дев'ятдесят років, Троцькому було б понад вісімдесят. А до комунізму, заявляє новий престолонаслідник, ще досить далеко. Якщо б учасники жовтневого перевороту передбачили, за що їм доведеться воювати, вони напевно не спішилися б підтримувати Леніна. Всі ленінські обіцянки залишились на папері. Навіть найлегшої до виконання обіцянки Леніна — ліквідації суспільних кляс — не здійснено, що більше, партійна верхівка Совєтського Союзу нічим не різниться від февдального боярства, а чорна маса робітників і колгоспників нічим не різниться від кріпаків.

Большевицькі провідники твердять, що в усьому винні капіталісти. Ті капіталісти, що, за вченням Маркса, постійно збагачуються, допроваджуючи до чимраз більшого зубожіння робітництво, яке в капіталістичних країнах здобуває собі щораз ліпші матеріяльні позиції. На диво, большевикам у вільному світі ще вірять. Вірять усяким їх „досягненням" в ділянках науки і культури. Тим часом майже все це — обрядові трюки комуністичної релігії, яка вже давно скрахувала.

Комуністична релігія потребує не опозиції чи — як твердить дехто з так званих ліберальних гуманістів дискусії, вона потребує вияснення, точної статистики, речевого досліду. І вона впаде сама в очах людства, як впали фальшиві божки давніших чорних часів. А найкраща роз'яснювальна ділянка — це побутова ділянка, що турбує самих фальшивих комуністичних пророків, які безсоромною брехнею та тоталітарним насильством примушують мільйони своїх стероризованих підданих віддавати в посвяті все, навіть життя, за фікцію, в яку вони самі не вірять.

Т.

„ЧОРТІВСЬКИЙ КОТЕЛ" АЛЬЖИРУ

Париж. — Недавно мав я нагоду говорити з українцем, що служить у Чужинецькому Леґіоні в Альжирі. І перебуває він здебільша не в Сіді-бель-Аббесі, а в справжньому „бледі", тобто у загублених селищах в горах або на межі Сагари, а це значить в постійному контакті з мусульманським населенням. Його переконання: альжирське підпілля має в своїх руках населення. І має його міцно.

Европейці побудували великі міста в Альжирі, з цивілізаційних благ яких користають і тисячі мусульман. Але по містах живе лише малий відсоток арабського населення. Переважна його більшість живе в „бледі", в таких же мештах - халупах, в яких жило тоді, коли Франція займала Альжир. Отже, цивілізаційними здобутками годі притягнути мусульман.

Певно, пролетаріят можна задовольнити заробітком, розбудовуючи індустрію і проводячи земельну реформу, а одночасно пляново борючись з підпіллям. Але — почнімо від останнього. Щоб побороти підпілля, треба пройти скрізь туди, куди проходить підпілля. А підпільник проходить до кожної брудної мешти серед ночі. Який европеєць піде туди і чого? Адже підпільник — це син тієї мешти. Його там приймають, з ним будуть спати й говорити про свої справи. З чужинцем — ні.

І пригадується слушне ствердження Коляржа, що Московська імперія тому так розрослася, тому московський окупант так вріс в окуповані території і тому до сьогодні держиться, що москалі ніколи не виявляли расизму. Ще Іван III Лютий, розбивши Казанське царство, вирізав усіх беїв, усю провідну верству, а своїм старшинам і воякам наказав одружуватися з доньками побитих. Таким чином окупант вростав у ґрунт.

У країнах, де москалі є не окупантами, а тільки „носіями допомоги", вони відрізняються від американців тим, що членам своїх місій наказують ходити пішки й жити скромно, приблизно так, як живе населення даної країни. А коли висилають „спеціялістів", то здебільша на нижчі становища. І тому, коли американці в Індії збудують шпиталь, то москалі дадуть туди сестер, що ведуть за американські гроші совєтську пропаґанду. Коли американці побудують університет в Афганістані, то москалі дадуть туди бібліотекарів, які за американські гроші виповнюють бібліотеку того університету совєтськими пропаґандивними виданнями. Американці заїздять довгими „кедилаками", щоб з обуренням ствердити, що з їхніх грошей має користь Москва.

Москалі скрізь висилають свої місії тільки тоді, коли мають персонал, що говорить місцевою мовою. Европейське населення Альжиру по-арабськи не говорить. Та й не хоче говорити. Це — перша причина, чому европейці з підпіллям справитися не можуть. Але основна причина в тому, що европейці в Альжирі самі не знають, чого хочуть. В кожному разі — кожен з них хоче чогось інщого.

— Альжир являє собою чортівський казан, у якому кипить відьомське питво і з якого несуться різнородні випари, — закінчив розповідь мій леґіонер. З його висновком згідна тепер уже вся французька преса.

Риба починає смердіти від голови, — каже наша народна приказка. І що ж дивного, що европейці в Альжирі мають різні думки, коли нема єдности думки в самому уряді. Коли ген. де Ґоль заявляє, що в сучасній добі йде пробудження колоніяльних народів і альжирці мають право на самостійність, то хто з його міністрів щиро поділяє цю думку і готовий щиро в у цьому напрямі працювати?

Не будемо розглядати цього питання. Ясно, що в Альжирі малохто поділяє думку голови держави. Европейське населення, безперечно, йде за ОАС, вважаючи, що всіми засобами „треба рятуватися", тобто не дати влади в руки „біко", як тут звуть альжирців - мусульман. Якщо хтось бачить, що це неможливо, то для того є бомба, або пістоля, або ніж. ОАС, вважаючи, що уряд замало пильнує порядку, сама починає битися з підпіллям. Підпілля відповідає атентатами проти ОАС.

Це — перший фронт. Другий фронт — між армією та поліцією і підпіллям. Третій фронт — армія і поліція проти ОАС. Але є й четвертий фронт: появляються вже й такі, які вважають, що уряд, військо й поліція замало борються проти ОАС, і самі починають творити так звану підпільну мережу анти-ОАС. Таким чином, коли тепер в Альжирі відбувається атентат, то невідомо, хто його вчинив: підпілля, ОАС чи европейські противники ОАС.

Поліція безсильна, армія також. Атентати множаться. І зрозуміло, що вся активність усіх чинників сьогодні перенеслася в міста і містечка, бо пощо підпіллю йти на ризиковні й важкі операції збройного порядку, де проти нього стоїть півмільйона добре озброєної французької армії? Адже партизанкою війни в Альжирі не виграти. Вона також лише чинник заколоту, який створює незносне положення для Франції. Тому вистачить тут і там дати кілька пострілів, а решту зроблять своїм балаґаном самі европейці. Бо, що б вони не робили, ясно, що порядку не буде, доки не припиниться стан війни в Альжирі.

І тому ОАС не має ніяких шансів. Їй здається, що своїми атентатами вона змусить уряд рахувати її за партнера в грі, яку треба провести для розв'язки альжирського питання. Але вона глибоко помиляється. Бо ж остаточно рішає таки уряд, який у цій справі має і завжди матиме за собою метрополітальну Францію. І коли тепер ОАС розкидає летючки, які кажуть, що уряд „продав Альжир" у тримісячних таємних переговорах з підпіллям, то це викликає тільки вдоволення населення Франції, а не обурення, якого сподівалась ОАС.

Преса негайно заперечила, що хтось щось продав, але потвердила, що таємні контакти уряду з підпіллям дійсно ведуться протягом трьох місяців, як про це ми вже давно писали. Подається навіть ті точки, в яких ще треба остаточного зговорення. Всі бо чекають завершення справи. І то вже будь-якого. Бо ж війна в Альжирі коштує дорого країні, а передусім всім уже набридли випари чортівського казана.

І тому французи сподіваються, що з новим роком альжирське питання прийде до своєї логічної розв'язки.

Не піде це ні скоро, ні легко, але щось мусить статися, бо положення дійсно нестерпне.

О. Д-вич

I. Світ

РІЗДВО НА АЛЯСЦІ

(Спогад)

У південно-східній гірській частині Аляски примостилась столиця казкової країни — Джуно. Вузька та довга протока Джастіно відділяє континентальну частину землі від озера Даґлас, де стоїть маленьке містечко тієї ж назви, передмістя Джуно, що сполучається з ним мостом.

Якщо дивитися в південнім напрямку, видко далекі гори Таку, вкриті льодовиком, що спускається до затоки. Там його крига розтоплюється в теплій воді японської течії. Далі на південь вздовж берегів Внутрішнього Пасажу, та на берегах Аляски простягаються, майже не займані людиною, величезні ліси.

21-го грудня пішов я на стругальну фабрику Аляскинської ламбер компанії, де мали ми закінчити останнє замовлення перед закриттям на зиму. Падав легенький сніжок і було приємно у раннішньому повітрі міряти кроками хідник.

Ліворуч підносилися стрімкі кручі гори Робертс, а праворуч видно було рибальські пристані. Там далі на схилах гори розмістилися цистерни і дивної форми будови знаменитої Джуновської золотої копальні з її многомилевими тунелями. Тепер вона не діє, бо здобування золота тут вже не оплачується.

Мені подобалося місце моєї праці: кругом, куди не поглянеш, дика природа півночі. Далеко на північ в ясну погоду блищать на сонці льодовики над величезною затокою Глесієр Бей. Гора св. Ілії, аж на 18.000 стіп висотою, стоїть як вежа в кутку, де сходяться кордони американської землі з Юконом, канадійською провінцією. Тут наприкінці минулого століття переходили на Клондайк валки шукачів золота, описані Джеком Лондоном та Кервудом.

Ось приїхало наше авто, що доставляє нам дерево та забирає готовий матеріял, і шофер повідомив, що він не годен уже більше працювати, бо забагато снігу випало вночі. Форман, порадившись з механіком, вирішує кінчати працю. Останні дошки пішли на свої місця, а ми мандруємо до майстерні, щоб забрати свої речі та вертатися додому. Сезон скінчився і ми після тяжкої праці будемо відпочивати аж до пізньої весни. А працювати приходилось таки тяжко — по 14 годин на добу, по шість днів на тиждень.

Швагер Франк повідомив мене телефонічно, що на завтра він збирається поїхати до лісу, щоб зрубати на свята ялинку. Я сказав йому, що праці у нас вже немає, і я був би радий поїхати з ним.

Уранці зійшлися ми втрійку, швагер Франк, його приятель Бінґо та я. Забрали зі собою дві великі лісорубні сокири та одну меншу, посідали у позичене вантажне авто й поїхали на о. Даґлас через міст, а потім вздовж протоки Джастіно.

Там ми залишили свій „трок", і швагер пішов уперед, а ми за ним. Адже він — старий аляскинець, член клюбу піонерів, до якого мають право належати лише ті особи, що не менше як 25 років прожили в тій країні лісів, золота та снігу.

Ледве примітна крута стежка вела прямісінько на гору. Довелося лізти з одного каменя на другий, тримаючись за стовбури дерев, пролазити під гіллям по глибокому, пухкому снігові, який набивався в рукавиці і ґумові чоботи. В тяжкім зимовім одягу було гаряче.

Здається, минула вже ціла година, а кінця дороги ще не було видко. Спереду були скелі, сніг та дерева, а позаду крізь гущавину шпилькового гілля проглядала синьо-сіра поверхня морської протоки.

Ще яких пару тисяч стіп, і ми вийшли на галявину між двома гірськими верхів'ями, вкритими сніжними шапками. Навкруги тільки сніг та яскравозелені сосни, спруси, гемлок і пишна кедрина . . .

Франк звернувся до нас обох:

— Ось тут і будемо шукати собі ялинок до вподоби. Вибирайте найліпші, але будьте обережні, щоб не провалитися в снігу. Тут минулої зими я теж рубав, і тоді був зі мною Кріс. Лише раз на рік можемо ми зрубувати тут собі по ялиночці, але не для продажу.

Ми пішли в різні сторони, шукаючи належного розміру ялинки. Я знайшов собі на шість стіп заввишки і заходився рубати. Але не була то легка справа, бо деревце вгиналося під ударами сокири, як пружина, відскакувало від мене. Тоді підійшов до мене Франк і показав, як треба рубати.

Потім ми пішли на край галявини поглянути згори на Джуно та околиці. Картину, яка відкрилася нашим очам, трудно забути. На півночі та сході підносилися гори, вкриті лісами та снігом, і ніби дзеркало виблискувалася крига, здається, Таку. Ось зараз спустився на воду гідроплян і швидко погнав до своєї пристані, що таки була якраз біля будинку, де ми мешкали.

Ми вже звикли до тих морських птахів, що прилітають до свого гнізда — водного летовища, звідки за півгодини можна дістатися до старої столиці Аляски, Сітка, або до Гайнесу, де починається гайвей до Фейрбенксу, що лежить у серці Аляски, хоч правдиве серце, згідно з Кервудом, знаходиться в Скаґвей, куди з Джуно плаває фері. У тому побудованому на вічній мерзлоті місті є університет, розкішні крамниці, великі будинки.

Сонце вже схилялося на захід, і в долинах запала тінь. Ми пішли вниз. Була то дуже трудна дорога, із зрубаними деревами на плечах та сокирами в руках. Ялинки чіплялися за гілля, треба було обережно ступати, щоб не загубити рівновагу. Та все ж якось дісталися до нашого авта.

. . . Ось і Різдво прийшло. Ранок був тихий, морозний. У вікнах будинків повсюди видніють оздоблені ялинки, а на дверях штучні червоні квіти, нитки кольорових світел, що будуть уночі мерехтіти, як зірки

Ми поїхали з родичами до православної церкви, що стоїть тут уже більше як півстоліття. Священика в цій церкві немає, а парафіяни,

(Закінчення на стор. 4-тій)

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

НАД СВІЖОЮ МОГИЛОЮ Д-РА БОГДАНА КАРПЕВИЧА

10-го грудня 1961 року у пополудневих годинах відійшов у Божу вічність відомий і по той і по цей бік залізної занавіси український політичний і громадський діяч, людина високої культури і муравлиної праці, д-р Богдан Карпевич. Смерть перервала нитку його активного життя, яке було сповнене служінням своїй громаді і свому народові. Покійний на протязі свого життя не знав відпочинку, але цілий час віддавав праці на громадському і політичному відтинках, і останні секунди його життя проходили за працею.

Після сповнення недільного християнського обов'язку, відбувши свою останню пробу хору „Думка", якого він був душею, поспішав, щоб незанедбувати своїх родинних обов'язків і бути в своєї заміжної дочки Христини і Володимира Демчуків на спільному родинному обіді, але подорозі серце відмовило йому послуху.

Д-р Богдан Карпевич належав до непересічних людей в нашій українській громаді. При великій відданості родині, він мав ще важливу рису — мати в житті всюди друзів, приятелів і добрих знайомих. Фактично він належав до тих людей, які мають тільки друзів і приятелів. Він посідав все те, що в людині найціннішого може бути, всі найкращі християнські чесноти, в яких на першому місці стоять віра, надія і любов. Крім цього покійний належав до тих рідкісних осіб, які вміють вдержати природний зв'язок з молодшою за себе ґенерацією. В зустрічі з ним не відчувалось ні різниці віку, ні різниці в системі сприймання сучасних проблем. Між ним і молодшою ґенерацією не відчувалось жадної прірви.

Він належав до дуже скромних людей з погідною вдачею, які навіть в критичні хвилини, як із-за хмар сонце, уміють усміхатись. Всі ці його прикмети, імпонували його молодшій ґенерації.

Всі ці добрі прикмети покійний завдячував своїм батькам, від яких одержав у спадщині і гідно їх продовжував до останнього кроку свого життя. Богдан Карпевич народився 24 листопада 1900 р. в селі Ульгівок біля Рави Руської. Покійний походив з священичої родини. Від батьків одержав добре християнськи виховання, любов до своєї батьківщини і свого народу. Все це складалось на формування його молодої душі. Після закінчення середньої освіти, поїхав на високі студії економії до Відня, які успішно закінчив. Потім перекинувся на студії права на празькому Карловому університеті, які також успішно закінчив. Повернувся в рідні сторони і під рукою відомого адвоката д-ра Костя Левицького у Львові пройшов адвокатську практику і рівночасно працював серед української громади на суспільно - політичному відтинку. Успішна практика Б. Карпевича закінчилася відкриттям власної адвокатської канцелярії в Раві Руській, і в кінці у Львові.

Його бездоганна фахова підготовка, безперервна активність на громадсько - політичному відтинку ставила його на провідне місце в українській дійсності. 42-річний д-р Б. Карпевич став в 1942 р. президентом Адвокатської Палати у Львові. Поза фахово-адвокатською активністю, покійний багато віддавав своєї праці на відтинку української кооперації, маючи для того непогану підготовку економічних студій. Крім цього брав активну участь в організації „Сокіл" і в „Просвіті". Як вихованець села, знав його потреби, і тому його праця була плідна і корисна.

В час постання і дії українського підпільного руху на Україні покійний Богдан, співпрацював з ним активно, вдержуючи тісні зв'язки. Він визнавав, що тільки активна боротьба і дія може принести волю українському народові. Такою була філософія його життя.

Його період еміґраційного життя позначився відданою працею серед власного народу. Він працював на суспільно - громадському і політичному відтинках. Займав одне з керівних становищ в мережі ЗУАДК-у, будучи його представником у Франкфурті. Багатьом допомагав у переселенні до ЗДА. Вже на американському терені включився в подібну працю в організації — Католицькій Акції, яка займалась також переселенням втікачів з Німеччини до ЗДА.

Богдан Карпевич ще раз записався на студії економії, які закінчив, одержавши ступінь магістра. Це йому промостило шлях на відтинку праці, і став він стейтовим працівником. За працею з'єднав собі товаришів - приятелів, які всі до нього добре ставились. Під тим оглядом він був таким самим, приємним і милим і в свому і в чужому середовищі. На місці стейтового працівника остався до кінця свого життя, здобувши для себе досить високе становище. При цій праці не занедбував своїх родинних обов'язків. Взірцево виховав дві улюблені доні — Христину, замужну за В. Демчуком, і Оксану, які закінчили коледж і є активними серед молодечих і громадських організацій.

При усіх родинних обов'язках і щоденній праці Покійний не переставав працювати на суспільно - громадському і політичному секторах. Тут належить відмітити його великий вклад праці в хорі „Думка" в Ню Йорку, якого він був одним із членів основників. З його ім'ям тісно зв'язана історія цього ж хору. Він був його головою і майже на протязі цілого часу членом управи. Його мрією було також зорганізувати слов'янський концерт. Покійний був звичайним членом НТШ, Дискусійного Клюбу Круглого Стола і інших товариств.

Перед похороном в дні 14 грудня 1961 р. 12 і 13 грудня були відправлені Панахиди, в яких взяли участь широкі кола українського громадянства міста Ню Йорку і околиці. Під час Панахиди прощали Покійного від хору „Думка" мґр. Л. Крушельницький і від Товариства Правників д-р Б. Дзерович. В останню дорогу Покійного проводжало численне українське громадянство, його найближча родина, члени хору, близькі і приятелі. Під час заупокійної Служби Божої церква св. Юра була заповнена. Під час всіх похоронних відправ за Покійного співав хор „Думка". В церкві о. д-р М. Соловій прощав його від парафії. На могилі прощав від УККА адв. Р. Гуглевич. На могилі востаннє пронеслись могутньо вічная пам'ять і „Видиш брате мій", які відспівав хор „Думка".

Після похоронних відправ відбулись в Українському Народному Домі поминки, якими керував Л. Крушельницький. Тут прощали Покійного д-р Я. Падох від НТШ, Пласту і УНСоюзу, мґр. А. Луцький від дирекції УНДому, пані К. Пелешок від Відділу Союзу Українок, автор цих рядків від молодих приятелів Покійного, д-р Ржепецький — як товариш Покійного. Поминки закінчено спільною молитвою за Покійного, яку провів о. д-р М. Соловій.

Микола Галів

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

Концерт колядок Хору „Думка" в Ню Йорку

Концерт Коляд, Колядок і Щедрівок нашого симпатичного і любленого хору „Думка" 30 грудня 1961 р., пройшов з успіхом. Велика нюйоркська заля Тавн Голл була вщерть заповнена українською і частинно американською публікою, що для виконавців і взагалі для концертової атмосфери має велике значення. Великий мішаний хор (120 осіб на сцені!) викликав зворушливе враження не тільки своєю зовнішньою появою, але і звуковою масою і виконанням репертуару, що його в цілості відспівав напам'ять, без нот. А головне, що була це здебільшого молодь, молодь давнішого і молодшого перебування в Америці, що гуртується в „Думці" для такої шляхетної мети, як культурне плекання рідної української пісні. Очевидно, це заслуга Управи хору, з п. Л. Крушельницьким на чолі, що уміє створити в „Думці" симпатичну, дружню атмосферу і не менше диригента п. І. Задорожного, який збуджує любов до пісні і охоту до її культивування.

Хоч ці 120 хористів голосово і музично не всі однакової якости, проте є в хорі достатня кількість добрих голосів, до яких можна ставити вищі мистецькі вимоги і варто, здається мені, зробити деякі зауваження, в якому напрямі хор повинен би себе далі удосконалювати. Отже в першу чергу треба б добитися кращого вирівняння голосових партій, щоб кожна партія динамічно і виразово була на своєму місці. Така незрівноваженість відчувалася головно при всяких форте; крім цього треба вважати, щоб і при найсильнішому форте не було навіть натяку на крик! Найкращого ансамблю домігся хор лише в нечисленних піяно, як напр., мурмуранди в „Псальмі" Лисенка, або в щедрівці Стеценка „На Орданській річці", що була мабуть найкраще виконаною точкою програми. Хоровий супровід до сольоспівів динамічно був трохи за голосний; це, очевидно, відчувала такої міри солістка, як оперова артистка М. Кобрин - Кокольська, що місцями мусіла форсувати голосом і через те дати виконання більш оперове, ніж камерне, хоч в стилі останнього є витримана особливо колядка В. Барвінського „Що то за предиво". Другий соліст, бас А. Добрянський виявив непоганий голосовий матеріял, який варто далі вишколювати.

Деякі застереження викликали темпи хорових пісень. Темп Бортнянського „Слава во вишних Богу" цим разом був добрий, натомість колядки Верхівського „Ой, в чистім полі", Стеценка „Днесь поюще", чи щедрівка Леонтовича „Щедрик" були виконані мабуть трохи зашвидко; утворювалося враження, ніби ця чудова музика якось утікала.

Нарешті репертуар. В цьому концерті показала „Думка" велику різноманітність композиційних стилів, між якими була заступлена еліта українських композиторів: Д. Бортнянський, В. Барвінський, М. Лисенко, М. Леонтович, К. Стеценко, М. Верхівський, П. Козицький. Це свідчить про великий ентузіязм тих визначних творців української музики до своєї народної пісні, не кажучи вже про менші величини. Але, яким чином до цієї суто української програми попала на закінчення американська, досить переспівана, коляда „О, Голі Найт" — незрозуміло.

Не сумніваймося, що „думкарі" й інші читачі цієї статті усвідомлюють собі, що такі доброзичливі зауваги пишуться лише доброму хорові, з безсумнівними завдатками на ще дальший ріст, досконалення і скріплення віри в своє культурне покликання. Во найкращу службу українській справі між чужинцями можна зробити не чим іншим, як тільки демонстрацією власної культури, тобто показом справді наукових і справді мистецьких досягнень українського світу.

Зиновій Лисько

СПРОСТУВАННЯ

В рецензії проф. З. Лиська п. н. „Відзначення Шашкевичівських роковин у Ню Йорку", надрукованій у „Свободі" за 14 грудня м. р., замість „півторитисячна юрба", мало бути „півторитисячна маса учасників". У статті ж цього автора п. н. „Концерт коляд, колядок і щедрівок", надрукований в числі за 23 грудня м. р., замість „В-Барвінський (1893-1959)" мало бути „В. Барвінський (нар. 1888), М. Верхівський (нар. 1897), П. Козицький (1893-1959)".

● Західньо - німецький уряд нараджувався в минулому тижні впродовж трьох годин на тайному засіданні під проводом старого канцлера Аденауера над трудношами узгідлення спільної лінії всіх шістьох членів Спільного Господарського Ринку щодо торгівлі хліборобськими продуктами. Всі 5 країн того західньо - европейського бльоку, крім Італії, мали сільсько - господарську, головно збіжеву, надпродукцію і тому їм залежить на експорті та на протекційних митах, які проте повинні бути в тих державах скасовані. Справа мит на с.-г. плоди є головною перешкодою також для приступлення до того бльоку Англії і впливає погано на взаємини з Америкою.

НОВІ ВИДАННЯ

ДЗЕРКАЛО НОВЕЛЕТИ

Ірина Щуварська-Шумилович. НЕДІЛЬНИЙ РАНОК. Оповідання. Ню Йорк, 1962, 8-а. Ст. 64.

Вийшла в світ книжка прози Ірини Щуварської: „Недільний ранок". Серед дев'ятнадцяти оповідань є одностоінкові (наприклад, „Біла квітка", „Відповідь сестрі", „Розмова"), це новелетки, в стислому значенні слова; але є довші („Осінь", „Квіти і овочі", „Буря"), тільки ж і вони не переходять обсягу п'яти сторінок просторного друку. Тут один з найвиразніших прикладів ощадности в модерному стилі.

Дивна прикметність цих мініятюр полягає в тому, що вони мають повноту змісту і сюжетну великовимірність, як повісті. Особливо ж їх віданає лагідна поемність, ніби їх естетична підоснова. З нею твориться глибший плян для кожної „короткої історії" і також її джерельність — передусім почуттєва: іноді в грозово романтичному враженні, а іноді в кроткості і зворушливості, чого зовсім не треба боятися в наш холодний вік.

Під час читання природно, в тихому світлі душевному — враз вимальовуються широкі виходи в той поемний світ. При цьому оповідання виявляють в собі справжній подих життя: як його „переключила" творча уява в порядок сюжетів.

Всюди — значущий і вірний рисунок побутових етюдів, і сміливість осягнення; догранична вибірність елементів розповіді, обмежених до найтіснішого кола.

Ця збірка приносить потвердження того, що письменство, маючи красу, „тенденцію" (чи — „напрямок") і реалістичність вищого ступеня, ніж в натурних описах, — таки потребує, для суто мистецької повноти, також і свого неодмінного, часом вирішального складника: „морального центру", як означував Достоєвський.

Тут згадані складники ввійшли з доброю взаємовідповідальністю і склали прикмету великости — для прозорого, ніби дзеркального стилю, в найстисліших формах, цілком позбавлених „манірк" і штучности.

Сам поемний патос тут походить від етичного змісту, — без окремих моралізацій. З мистецьким тактом розвинуто мотиви релігійні, що тут належать до першорядних. Вони проведені в гарних малюнках загальнолюдського значення, повних щирого почуття.

В подіях розкриваються судні зміни на „граничних" смугах існування: з смутками і радощами, — там і сама доля, з'єднуючи їх, визначається також від таємничих особливостей душі, її характеру, її вдачі.

Дієві особи знайдено в сучасності; їхні характеристики мають багато незвичайних рис, як в романтизмі, вплив якого помітно і на складанні сюжетів — з раптовими перемінами і несподіваними блискавками долі, що міняють весь стан життя. Але в способі самого письма переважає імпресіоністичний досвід, набутий попереду в віршах.

Енергійна стислість розповіді, драматизм її і свіжість зображення, з середньою увагою до глибоких змін людського серця — надають цій прозі високої вартости. Декотрі оповідання нагадують взірці, що їх зоставили Філіп В. де Ліль Адан і В. Стефаник. Гаразд відгранено вирази. Слід ствердити: збірка становить визначний успіх авторки і належить до найцікавіших явищ в нашій теперішній новелістиці.

•

Оригінальну обкладинку в двох кольорах (на брунатному тлі смарагдовий напис), виконав Тарас Шумилович. Напис гарно склався — в стилізованих, поміркованою архаїкою, літерах, з котрих початкові мають віньєтку. Через поле, зліва — направо і вгору, покреслюються ступені, ніби обрис східців перед церковними дверима.

Брунатний колір тла був би кращий в трішки світлішому відтінку.

В. Барка

ЗАКРИТТЯ ШЕВЧЕНКІВСЬКОГО РОКУ

(єдо) Згідно з постановою УЦР, 30 грудня, в приміщенні „Просвіти" відбулося урочисте закриття Шевченківського Року. Голова Почесного Ювілейного Комітету проф. Є. Онацький вручив почесні грамоти всім тим, хто найбільше прислужився, головно матеріяльними жертвами гідному вшануванню пам'яті Т. Шевченка, що набрало в Буенос Айресі дійсно імпозантних розмірів і привело між іншим до створення чудового хору УЦР під диригентурою маестра композитора Котовича та виступів його з кращими симфонічними оркестрами Арґентіни.

Успіх Шевченківського Року заохотив УЦР до дальших кроків на шляху до популяризації української культури і мистецтва, і вона вирішила проголосити 1962 рік Роком Лисенка, до чого запрошує центральні організації із інших країн нашого розселення. Дирекція опери „Колон" в Буенос Айресі вже відступила безплатно залю опери на концерт на вшанування М. Лисенка на день 1-го квітня 1962 р. В середу 6 грудня вже відбулося перше засідання Ювілейного Лисенківського Комітету.

● Брітійський прем'єр Мекміллен хворів на важку перестуду, але йому покращало з початком цього тижня настільки, що він не відкликав заповідженої вже давно своєї подорожі до Бонну на нараду з канцлером Аденауером. Вона відбулася в минулий вівторок.

Український Літературно-Мистецький Клюб, Ню Йорк

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю дня 12 січня ц. р., відбудеться літературний вечір відомої української письменниці з Бразилії Віри Вовк. У програмі вечора передбачене читання письменницею її перекладу з Поля Кльоделя „Благовіщення для Марії". Початок о год. 8-ій веч.

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів та Знайомих, що у вівторок, 9-го січня 1962 року, на 87-му році життя, упокоїлася в Бозі

бл. п. КЛИМЕНТИНА із СКОЧКІВ БАНАХ

ЗАУПОКІЙНА ПАНАХИДА — в СЕРЕДУ, 10-го СІЧНЯ 1962 року, в год. 8:00 вечером, в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 801 Спрінґфілд Евеню, Ірвінґтон.

ПОХОРОНИ — в ЧЕТВЕР, 11-го СІЧНЯ 1962 року, в год. 9:00 ранку, з похоронного заведення до церкви св. Вознесіння; при 19-ій вул. в Нюарку, а звідтіля на цвинтар Еверґрін в Елизабеті, Ню Джерзі.

Хай чужа земля буде Їй легкою, — а пам'ять про Неї вічною!

Родина ЗЕЛІНСЬКИХ — Філядельфія
Ізидора ЛЕВКОВИЧ — Ірвінґтон
М. і М. ЗАДОРЕЦЬКІ — Джерзі Сити

В ДРУГУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. РОМАНА САВИЦЬКОГО

будуть відслужені ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ З ПАНАХИДАМИ в СУБОТУ, 13-го СІЧНЯ 1962 р. у Філядельфійських церквах:

ЦАРЯ ХРИСТА — Найставн, год. 8:00 рано
СВ. АНДРЕЯ — 427 Пайн год. 8:00 рано
СВ. МИКОЛАЯ — при 24-ій — Паплер год. 7:45 рано

Про ласкаві молитви просять

ДРУЖИНА і СИН

З глибоким жалем ділимося з Рідною й Знайомими сумною вісткою, що 1-го січня 1962 року, на рідних землях України, відійшов у Вічність наш Найдорожчий БАТЬКО

ВАСИЛЬ КАРПІЙ

ЗАУПОКІЙНА СВ. ЛІТУРГІЯ З ПАНАХИДОЮ буде відправлена в П'ЯТНИЦЮ, 19-го СІЧНЯ 1962 року, в год. 8:30 рано, в церкві НЕПОР. ЗАЧАТТЯ ПРЕЧ. ДІВИ МАРІЇ в ДІТРОЙТІ, Миш.

Про згадку і молитви просить, горем прибита,

РОДИНА

На свіжу могилу Незабутньої Приятельки

Кажуть: кожна людина, яка відійде назавжди, є заступима. Та не можна цього сказати про Олену Гординську. Жалобою вкрився 28 Відділ Союзу Українок Америки, відчула брак її Головна Управа СУА, осиротіли бідні — не тільки ті, що матеріяльної помочі потребують, але теж ті нещасливі, заломані та зневірені життям, що для них Олена завжди знаходила слова-розради і піддержки.

Найбільше відчувають брак тієї незвичайної Людини її приятелі. Нема до кого піти зо своїм горем, сумом чи радістю. Та жінка сильного духа, щирого серця й великого оптимізму для всіх нас, знаходила розв'язку наших проблем, надихала надією на краще завтра, свій оптимізм і радість життя щедро розділяла поміж нами. Вміла вчутися в чужий біль, але і вміла поділяти радісні події у житті інших. Того, хто пізнав Гординську і хотів зблизитися до неї та бувати в її гостинному домі, вона приковувала до себе своїм альтруїзмом і робила вірним приятелем.

Але ось невмолима смерть вирвала нам її так раптово і неожидано. І ким тепер ту болячу прогалину заступити? Хто зможе перейняти в житті кожного із нас ту ролю, що її відігравала довгими роками покійна Олена Гординська?

Залишається нам тільки одна потіха: за її шляхетні вчинки впродовж цілого життя Господь нагородив її тим, що довго не хворіла, а перед Суд Всевишнього промостить її дорогу вдячність соток українських сиріт, що ними вона 25 літ опікувалася з материнською любов'ю, українських інвалідів Визвольної Боротьби і наших братів - придніпрянців із німецького полону.

Залишиться вона великою в наших серцях і в нашій пам'яті. Майбутнім поколінням слід стасити її за приклад, якою має бути жінка, мати, приятелька і громадянка — все трудяща для добра українського загалу.

Софія Олесницька

РІЗДВО НА АЛЯСЦІ

(Закінчення із стор. 2-ої)

виключно місцеві індіяни, зібралися у своєму маленькому храмі.

Ця парафія мала священика - індіянина О. Кашеварова, що давно помер, залишивши після себе добрі спогади та кілька історичних праць з церковного життя. Він зорганізував музей Аляски з гарною бібліотекою, де, між іншим, є повний комплект часопису о. Агапія Гончаренка — „Геральд оф Аласка або Свобода". Під час війни правив у тій церкві священик евакуйований з острова св. Павла на Берінговому морі. В 1947 році він повернувся до своєї парафії.

Індіянин - дяк читав Службу Божу, а хор співав. Дивно було слухати церковно - слов'янську мову з їх уст, бо ані співаки, ані дяк, очевидно, її не розуміли. Текст богослужбових книг був написаний англійськими літерами. В цій церкві правлять і англійською мовою, коли приїздить із Сітки священик, але хор завжди співає по-церковно - слов'янськи.

З церкви поїхали ми до родичів, а звідти — до знайомих. Увесь час не покидало мене дивне почування, що це Свято зустрічаю я в країні, яка колись була моєю мрією. Вкриті вічною кригою гори, кілька вулиць загубленого серед снігів маленького містечка, темна вода протоки і там далі за нею місто Даґлас, ще менше від Джуна. І тиша, яку зрідка порушує гуркіт мотора.

І раптом над горою Джуно, в сторону долини Срібна Чаша, з'явилася смуга зеленавого світла. Від тієї смуги злетіла догори інша, оторочена синявим світлом. І ось — розблискались різні кольори північного сяйва. Здається, немає кращого видовища в світі, як та гра променів, які переливаються веселкою і раз-у-раз змінюють свої форми. Здавалося, десь там, далеко за Джуном, керує тим небесним фоєрверком якийсь чародій, творець світлової симфонії північної ночі. Хотілося піти асфальтовою дорогою, що зникає між горами в долині Срібної Чаші, може це там, де шумів уліті водоспад, криється джерело цієї фантазії, може це веселка грає в його швидкій воді, а відблиски тої веселки грають у небі?

Лише пару років тому справляли ми наше Різдво під пальмами Формози в японськім домі, де жили в родині китайського професора та його батька, вірного буддисти. А сьогодні ми вже тут, в горах Аляски. В ту чарівну ніч хотілося стояти над берегом й мріяти про нові шляхи, але цим разом з Аляски на широкі простори американської землі, щоб перевірити на власні очі все почуте та прочитане про цю дивовижну країну.

СТРАШНА ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА В ГОЛЛЯНДІЇ

Недалеко міста Верден в Голляндії швидкий особовий потяг, який їхав до Роттердаму, врізався на перехресті двох шляхів в бік особового потягу, що їхав з Амстердаму до Роттердаму. В кожному з тих потягів було понад 250 осіб. Згинуло 94 особи, а коло 75 осіб було ранених. За причину катастрофи вважають густу мряку, яка закрила перед машиністом швидкого потягу червоний сиґнал. Вагони, що злетіли з насипу, зірвали електричні проводи високої напуги, внаслідок чого — поруч із густою мрякою — була надзвичайно утруднена ратункова акція. Голляндський прем'єр негайно поїхав на місце катастрофи.

Нова праця проф. П. Ковалева

Незабаром вийде з друку нова праця проф. П. Ковалева „Лексичний фонд літературної мови Київського періоду X—XIV ст." Книга написана за принципом семантики слів, в зв'язку з чим авторові була можливість намалювати більш чи менш повну картину життя того часу, включаючи й природу, неживу й живу. Книга складається з таких шести розділів: природа, матеріяльна культура, духовна культура, громадські відносини, політична структура і загальновживана лексика.

Таким чином, в книзі зібраний лексичний матеріял, що відображає майже всі сфери життя, включаючи таку широку сферу в галузі духовної культури, як християнська мораль, що свідчить про ту велику ролю, які відогравало раннє християнство на території східнього слов'янства.

В книзі знайдуть матеріял не тільки філологи, що вивчають історію східньослов'янських мов і, зокрема, історію лексики, але й також історики, етнографи, історики культури, історики права, богослови та ін. В кінці книги подано широке резюме англійською мовою.

Розмір книги — близько 500 стор. Книга вийде в твердій оправі з золотим відтиском і буде оформлена в стилі XIV ст. — Ціна 8 долярів.

Через те, що тираж дуже обмежений, приймаються попередні замовлення, які можна посилати на адресу:

The Shevchenko Scientific Society
302-304 13th Street
New York 14, N.Y.

Вечір вояцької пісні у Філядельфії

16-го грудня 1961-го року заходом філядельфійської Станиці Б-ва кол. вояків І УД УНА в Горожанському Клюбі при 847 Н. Френклін вулиці, відбувся концерт. Велика заля була заповнена. Точно о годині восьмій вечора на сцену виступив чоловічий хор „Бурлаки" з Боффало, якого диригентом є енергійний Юрій Лаврівський. Коли хор відспівав „Гимн УСС" М. Гайворонського, голова місцевої Станиці інж. В. Забродський привітав хор щирими словами від себе і присутніх гостей, та побажав успіху. В першій частині концерту хор виконав десять стрілецьких пісень, до якої входили: „Гимн УСС", „Курилася доріженька" — соліст Т. Пришляк, „Ой, нагнувся дуб високий" — соліст З. Мягкий, „Ми йдемо в бій", „Засумуй трембіто", „Колись, дівчино мила" — тенорове сольо Б. Пруц, „Їхав стрілець на війноньку", „Заквітчали дівчатонька", „Синя чічка" — сольо Б. Пруц. На кінець першої частини концерту хор виконав в'язанку: „Ой у лузі червона калина похилилася", „Хлопці алярм", „Видеш брате мій", „Нема в світі кращих хлопців", „Летіла куля через гору", „Ой впав стрілець окрай зруба" і „Слава отамане". — По десятихвилинній перерві хор почав другу частину концерту піснями „Наша сотня", „Гей по брідській камянній дорозі" — сольо заспів Т. Чмола, а вже найбільшу овацію від присутніх гостей викликала пісня „Ми повернемось", автором якої є п. Олег Лисяк, а композитором сам диригент хору „Бурлаки" — Юрій Лаврівський.

Зенон Мягкий, баритонове сольо, дуже гарно виконав три пісні, а саме: „В неділеньку вранці", „Ой, пущу я кониченька" і „Як стрільці йшли з України". Фортепіяновий супровід лежав в пальцях добре відомої українській спільноті —п. Наталії Котович. На закінчення концерту „Бурлаки" виконали монтаж „Борцям" з рецитацією п. Ірини Лаврівської. Останні три пісні „Засяло сонце золоте", „Закувала та сива зозуля" — соліст В. Сасик і „Вилітали орли", закінчили другу частину концерту.

Після концерту члени філядельфійської Станиці влаштували в окремій залі для „Бурлаків" щире прийняття, де член „старої войни", себто учасник перших визвольних змагань д-р Галан бажав „молодій войні" кращих успіхів у громадському житті. Щиру подяку „Бурлакам" за їхній труд зложив інж. Скіра.

М. Тимчук

$ 629.00 НА ПАМ'ЯТНИК Т. ШЕВЧЕНКОВІ З АСТОРІЇ, Н. Й.

Наша невелика Громада досі вже зібрала і переслала до Центрального Комітету Пам'ятника Шевченкові суму 629 долярів та продовжує збірку, щоб цю суму відповідно „заокруглити". Раніше вислано $ 601.00, а останніх $ 28.00 склали: И. Іванчук $ 10, П. Басараб і С. Кухар по $ 5, І. Марко і А. Басараб по $ 3 та А. Загоруйко $ 2. Як згадано — збірка продовжується.

Іван Сидор

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СОЮЗОВЦІ! Ваш Відділ Українського Народного Союзу це Ваша родина, Ваша вужча громада, Ваша установа! Місячні чи річні, як і кожні інші збори Вашого Відділу вирішують важливі справи, що відносяться до Вас особисто, до Вашої родини і Вашої спільноти. Тому, Ваша участь у цих зборах мусить бути обов'язкова, бо вона є у Вашому найкращому інтересі! То ж приходіть усі на збори свого Відділу та спільно, всією громадою, подбайте про спільну кращу долю. На місячні збори обов'язково приносіть свої вкладки і вкладкові книжечки, вирівнюйте всі свої організаційні зобов'язання та вимагайте цього від інших. На річних зборах подбайте, щоб Ваш Відділ мав найкращу Управу і самі не відмовляйтесь від обов'язків урядовця, якщо Вам такі обов'язки повірять члени. На збори приходіть точно! В Українському Народному Союзі наша будучність!

У найближчому часі відбудуться збори.

СУБОТА, 13-го СІЧНЯ 1962:

ЮТИКА, Н. Й. — Річні Збори Відділу 484 ім. Т. Шевченка, в год. 6:00 веч., в приміщенні церковної залі, при 1108 Стейт вул. Ласкаво проситься активних членів про чисельну участь у Зборах. — В. Запаранюк, секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. М. Грушевського, Відд. 219, в год. 7:00 веч., при 675 So. 19th St. Присутність усіх членів є побажана. На Зборах буде вибір делеґатів на Конвенцію УНСоюзу. Крім цього, будуть полагоджені всі справи, зв'язані з минулим роком. — М. Дж. Юров, секр.

ОЗОН ПАРК, Н. Й. — Річні Збори Т-ва „Вільна Україна", Відд. 200, в церковній залі — при 87 вул і 97 Еве., в год. 7:00 веч. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прибути на ці Збори, з огляду на вибір нової Управи на 1962 рік. — В. Валук, предс.; Г. Васло, кас.; В. Воргуль, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Б-ва св. Володимира, Відд. 130, в год. 8:00 веч., в приміщенні Українських Кат. Ветеранів, при 33 Іст 7-ма вулиця. На Річних Зборах до нової Управи обрано слідуючих урядників: В. Піх, предс.; І. Малець, фін. секр.; М. Кравчук, кас. Адреса нового секретаря: J. Maletz, 310 E. 25th St., NYC. Tel.: MU 9-7964.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Річні Збори Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 270, в УНДомі, в год. 6.00 веч. Проситься взяти численну участь у Зборах, з огляду на вибір нової Управи та деяких інших справ. — П. Ляховський, предс.; М. Баран, фін. секр.; Ф. Савчук, рекорд. секретар.

СУБОТА, 13-го СІЧНЯ 1962:

ШИКАГО, Ілл. — Місячні Збори Б-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 220, в год. 7:30 веч., в парохіяльній залі при 4946 Полайна вул. На Річних Зборах в дні 9-го грудня 1961 р. обрано слідуючу Управу на 1962 рік: Т. Чурма, предс.; А. Гіжовська, заст. предс.; М. Яцишин, кас.; П. Ткачук, секретар; Г. Гарасим, фін. секр. Контр. Комісія: П. Гут, І. Мелінишин, І. Костик. Повідомляється також, що на Місячних Зборах в дні 13-го січня, буде вибір двох делеґатів на Конвенцію УНСоюзу.

БРУКЛИН, Н. Й. — Звичайні Місячні Збори Т-ва ім. Б. Хмельницького, Відд. 158, в год. 7:00 веч., в залі УНДому, при 216-218 Grand St. На Зборах будуть обрані делеґати на 25-ту Конвенцію УНСоюзу. Просимо всіх членів Відділу і Т-ва прибути. Рівночасно повідомляється, що на Річних Зборах Відділу, які відбулися 2-го грудня мин. року, обрано уряд на 1962 р.: Ю. Павчак, предс.; Ю. Сокол, заст. предс.; П. Дубовецький, рек. секр.; д-р О. Саноцький, фін. секр.; П. Корейко і А. Оттенбрайт, тростісти; М. Кіт, В. Костик, Н. Сторожук, члени Контр. Комісії. В. Семчишин і В. Шимко, опікуни хворих. Заінтересованих забезпеченням в УНСоюзі, проситься звертатися на адресу фін. секретаря: Alexander Sanotsky, 84 Berry St., Brooklyn 11, N. Y. Phone: EV 7-4198.

НЕДІЛЯ, 14-го СІЧНЯ 1962:

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні Збори Б-ва св. Василія Великого, Відд. 364, в год. 2:00 по пол., в УНДомі, при 3161 East 93rd St. — Подається до відома, що на Річних Зборах в дні 1-го січня 1962 р. обрано нову Управу на 1962 р.: Гр. Кукіз, предс.; В. Врездун, заст.; І. Кореневич, рек. секр.; А. Валко, заст.; Е. Макарик, кас.; В. Факадій, заст.; В. Владика, фін. секр.; С. Павлишин, заст. Контр. Комісія: И. Красно, И. Небожук, М. Сентий. В дальшому вирішено також, що Місячні Збори Відділу відбуватимуться в кожну другу неділю місяця, в год. 2:00.

КЛІВЛЕНД, Огайо — Збірка місячних вкладок від членів В-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 102, зараз по співаній Службі Божій, в церковній залі, при 2280 W. 7th. — М. Бобечко, секр.

ЯНГСТАВН, Огайо. — Річні Збори Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 230, в год. 3:00 по пол., у своїй домівці, при 914 Franklin Ave. Проситься всіх членів взяти участь у Зборах, в програмі яких будуть, звіти з діяльности, вибір нової Управи на 1962 рік та інші важливі справи. — М. Мартинишин, предс.; М. Ворожбит, рек. секретар; П. Ліщак, фін. секр.

ДЖАНСОН СИТІ, Н. Й. — Загальні Річні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 21, в год. 2:30 по пол., в Українському Меморіяльному Осередку св. І. Хрестителя. На порядку нарад: звіти Управи за 1961 р. та вибір нової Управи на 1962 рік. Крім цього збірка вкладок. — І. Бараник, секр.

КЛІФТОН, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва „Українська Січ", Відд. 182, в год. 2:00 по пол., в залі укр. прав. церкви, при 45-47 Hope Ave., Passaic, N. J. — М. Філь, секр.

ЛИТЕЛ ФОЛС, Н. Й. — Річні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 330, в УНДомі, в год. 2:00 по пол. Прошу всіх членів прибути на Збори, з огляду на вибір Управи на 1962 р. — Я. Мартинюк, секр.

НЕДІЛЯ, 14-го СІЧНЯ 1962:

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Річні і Місячні Збори Т-ва „Клюб Поступовий", Відд. 70, в год. 2:00 по пол., в УНДомі, при 96 Fleet St. Просимо всіх членів прибути хоч раз на рік на ці Річні Збори. — П. Костик, секр.

ВЕСТ ІСТОН, Па. — Річні Збори Т-ва ім. Є. Коновальця, Відд. 438, в год. 2:00 по пол. — В. Франт, предс.; С. Терлецький, секр.

ДІТРОЙТ, Миш. — Перші Місячні Збори Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 292, в год. 1:30 по пол., в УНДомі. Проситься членів про чисельну участь, тому що відбудеться вибір делеґатів на Конвенцію УНСоюзу. — П. Кізел, предс.; Рудницький, секр.

БАЛТІМОР, Мд. — Річні Збори Б-ва Пресв. Тройці, Відд. 320, в год. 2:00 по пол., в Укр. Горожанському Клюбі — 3101 O'Donnell St. В програмі Зборів: звіти Управи, Контр. Комісії, вибір нової Управи на 1962 р. та вибір двох делеґатів і заступників на 25-ту Конвенцію УНСоюзу та інші важливі справи. Проситься всіх членів прибути обов'язково. — Д. Пісецький, предс.; Ів. Малко, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Річні Збори Т-ва „Любов", Відд. 45, в год. 1:00 по пол. Всіх членів запрошуємо до участи, вислухати звітів і вибрати нову Управу на 1962 рік. — М. Сеник, секр.

ЧЕСТЕР, Па. — Річні Збори Б-ва ім. св. Арх. Михаїла, Відділ 352, в год. 12:00 впол., в Укр. Кат. Горож. Клюбі, при 2nd & Thurlow вул. — Я. Щербак, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Річні Збори Т-ва „Єдність", Відділ 163, в год. 12:00 впол., в домі Горожан, при 847 N. Franklin St. Проситься всіх членів обов'язково прибути на Збори, в програмі яких будуть: звіти Управи за минулий рік та вибір нової Управи на 1962 рік. — М. Курко, предс.; В. Хромяк, рек. секр.; С. Филик, фін. секр.

КУРТІС БЕЙ, Мд. — Річні Збори Відд. 290, в год. 2:00 по пол., при 1506 Church St. Просимо всіх членів прибути на Збори, з огляду на вибір нової Управи на 1962 рік. — М. Хома, предс.; М. Іванюк, секретар.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Звичайні Загальні Збори (Річні) Т-ва ім. Дм. Вітовського Відд. 375, в год. 12 полудня з звичайним порядком нарад, в Клюбі Горожан, 847 Н. Франклин. На Річних Зборах крім звітів, відбудеться вибір делеґатів на 25-ту Конвенцію УНСоюзу. Тому проситься всіх прибути на Збори. Ті, що платять річно в січні — обов'язково мусять свою вкладку вирівняти в цьому місяці. Є. Грималяк, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. — Річні Збори В-ва о. Николая Відд. 104, в год. 2:00 попол. в Народнім Домі при 760 Стейт вул. Просимо всіх членів прибути. Буде прочитаний звіт за 1961 р. Вибір нового уряду на 1962 р. - М. Зелвак — предс., Г. Мисак — секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні Збори Сестрицтва Рож. Прес. Богородиці Відд. 36, в год. 4:30 попол. в парафіяльній залі. Проситься членкинь прийти і послухати звіту Контрольної Комісії за останніх шість місяців. Новий Уряд на 1962 рік: Анна Стрілець — предсідник, Марія Попович — заст., Софія Гунька — секр., Марія Ходак — заст. секр., Катерина Ярославська — касир, Анастазія Войціховська — заст. кас., Конт. Комісія: Марія Гойсак, Анастазія Грицак, Анна Рак. Надзирателі хворих: Катерина Шурґот, Анна Віляк (на Вест), Ксеня Лялька. Прапорниці: Анна Максимів, Марія Шворц. - С. Гунька, секр.

ГЛАСТОНБУРИ, Конн. — Річні Збори В-ва св. Ів. Хрестителя Відд. 138, рано, зараз після Богослуження в церковній залі при Грове вул. На порядку деннім: Звіт уступаючих урядників і вибір нового уряду на 1962 рік. Просимо обов'язково всіх членів бути присутніми на цих Зборах. Воржників проситься вирівняти свої залеглості до братської каси. - За Уряд: Михаїл Дзядик — предс., Іван Саламаха — кас., Семен Кунікевич — секр.

ВИЇЖДЖАЮТЬ З АРҐЕНТИНИ ДО ЗДА

(єдо) В другій половині листопада виїхали з Буенос Айресу до ЗДА скрипаль Віктор Сталовір із родиною та режисер Юрій Григоренко з родиною. Обидва брали свого часу діяльну участь в культурно-мистецькому житті української громади: В. Сталовір, виступаючи на Академіях та беручи участь в концертах, а Ю. Григоренко, влаштовуючи вистави та сам беручи в них участь як актор разом із своєю дружиною та двома доньми. Останніми часами Ю. Григоренко вже не був активний, але був час, коли українська громада завдячувала йому дуже вдалі вистави, і в тому виставу „Лісової пісні" Лесі Українки. Тепер про такі вистави українська колонія в Б. Айресі, і взагалі в Арґентині, через виїзд численних культурних сил, не може навіть і мріяти.

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

В косачівськім журналі „За синім океаном" в ч. 1 за 1961 рік вміщена рецензія на роман італійського письменника Дж. Т. ді Лямпедуза „Леопард", підписана прізвищем В. Біляїв. На цю рецензію я натрапив недавно. Та, не дивлячись на те, що згадана рецензія є справою однорічної давности, я уважаю своїм обов'язком довести до відома українського суспільства, що я не є автором цієї рецензії і що із згаданим журналом я не маю нічого спільного.

Філядельфія, 5. січня 1962 р.

Володимир Біляїв

Український Народний Союз — це суто демократична українська братська організація. Стати її членом, — це не тільки забезпечити себе і ваших рідних матеріяльно, це значить бути співвласником його надбань і вибирати, чи бути вибраним в його керівні органи.

ТАРЗАН, ч. 4772. Чути барабани...

— Я можу розуміти ваше каяття, — розлючено продовжував Френк. — Тепер ви залишилися тільки з одним товаришем по грі...

— Мовчіть! — гостро сказав Тарзан. — Тепер я чую барабани з тубільного села...

— І вони повідомляють про зловлення двох білих людей!